

University of Groningen

Vervreemding vanwege zwaarwegende maatschappelijke belangen én schadeloosstelling

Verheul, E. F.

Published in:
 Tijdschrift voor Insolventierecht

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
 Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
 2018

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Verheul, E. F. (2018). Vervreemding vanwege zwaarwegende maatschappelijke belangen én schadeloosstelling: een twee-eenheid. *Tijdschrift voor Insolventierecht*, 2018(4), 194-197. [TVI 2018/30].

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Vervreemding vanwege zwaarwegende maatschappelijke belangen én schadeloosstelling: een twee-eenheid

Reactie op V.J.M. van Hoof, 'De separatist en de tot vervreemding onbevoegde curator', *TvI* 2018/10, p. 56-60

TvI 2018/30

Onlangs verscheen in dit tijdschrift een bijdrage van Van Hoof, waarin hij aandacht besteedt aan de positie van de pandhouder en de verkoper onder eigendomsvoorbehoud in het geval dat de curator onbevoegdlijk beschikt over de verpande of onder eigendomsvoorbehoud overgedragen zaak. Hij constateert dat de verkoper onder eigendomsvoorbehoud een minder sterke positie heeft dan de pandhouder en bepleit een wettelijke bepaling, die de rechten van beide separatisten op vergelijkbare wijze zou moeten waarborgen. Naar mijn mening neemt Van Hoof ten onrechte aan dat er verschillen bestaan tussen de positie van de verkoper en de pandhouder en suggereert hij eveneens ten onrechte dat hun beider positie naar geldend recht niet afdoende is gewaarborgd.

De door Van Hoof besproken kwestie is vanwege de hoeveelheid detailhandelfaillissementen in de afgelopen jaren hoogst actueel. In dergelijke faillissementen is het voor de curator dikwijls noodzakelijk om over verpande of onder eigendomsvoorbehoud overgedragen zaken te beschikken, om de continuïteit van de onderneming te waarborgen. Aangezien de kernactiviteit van dergelijke ondernemingen is gelegen in het verhandelen van zaken aan derden (consumenten) en doorgaans de gehele voorraad is verpand of onder eigendomsvoorbehoud is verkregen, zou de onderneming niet kunnen worden voortgezet, indien de desbetreffende zaken niet zouden kunnen worden vervreemd. Zoals Van Hoof terecht tot uitgangspunt neemt, is in dat verband geen sprake van een bevoegdheid in eigenlijke zin om over de desbetreffende zaken te beschikken, maar staat de problematiek in de sleutel van de vraag wanneer zwaarwegende belangen van maatschappelijke aard kunnen prevaleren boven het belang van de verkoper en pandhouder bij behoud van hun recht.² Daarbij moet met name worden gedacht aan het belang bij het realiseren van een doorstart en het (daarmee samenhangende) belang bij behoud van werkgelegenheid.

Van belang is hierbij dat deze zwaarwegende maatschappelijke belangen een tweeledige functie hebben. In de eerste plaats spelen zij een rol bij de beoordeling van de vraag of de curator persoonlijk aansprakelijk is vanwege het frustreren van het recht van de pandhouder of verkoper onder eigendomsvoorbehoud. Uit het *Maclou*-arrest blijkt – kort gezegd – dat de curator onder omstandigheden voorrang mag geven aan belangen van maatschappelijke aard ten koste van de belangen van individuele schuldeisers. In dergelijke gevallen is de curator dan niet persoonlijk aansprakelijk voor het frustreren van het recht van de individuele schuldeiser.³ Bij de beoordeling van de onrechtmatigheid van het gedrag van de curator in zijn hoedanigheid speelt de eventuele aanwezigheid van dergelijke zwaarwegende belangen daarentegen geen rol.⁴ Voor de aansprakelijkheid in hoedanigheid geldt voor de curator niets anders dan voor elke andere derde: het frustreren van andermans goederenrechtelijk recht kwalificeert als een inbreuk op dat recht en is onrechtmatig.⁵ De zwaarwegende maatschappelijke belangen doen daaraan geen afbreuk, maar spelen op een ander niveau een rol, namelijk bij de beoordeling van de vraag of de derde deze onrechtmatige gedraging ook moet dulden op grond van artikel 6:168 BW. Waar het aankomt op de persoonlijke aansprakelijkheid begrenzen de zwaarwegende maatschappelijke belangen derhalve de aansprakelijkheid van de curator, terwijl zij bij de aansprakelijkheid in hoedanigheid niet de aansprakelijkheid, maar enkel de 'verbiedbaarheid' begrenzen.

Onze meningen lopen uiteen bij de beoordeling van de vraag wanneer de curator de onder eigendomsvoorbehoud overgedragen of verpande zaken mag vervreemden.

Van Hoof meent dat de enkele aanwezigheid van zwaarwegende maatschappelijke belangen voldoende is om een dergelijke vervreemding te rechtvaardigen.⁶ Daarmee neemt hij tot uitgangspunt dat de zwaarwegende belangen als zodanig tot gevolg kunnen hebben dat de curator over de desbetreffende zaken beschikt en dat pas daarna de problematiek rondom de omvang, rang en opeisbaarheid van de schadevergoeding aan de orde komt. Daarmee brengt hij een scheiding aan tussen de 'rechtvaardiging' voor de

1 Gelieve dit artikel aan te halen als: E.F. Verheul, 'Vervreemding vanwege zwaarwegende maatschappelijke belangen én schadeloosstelling: een twee-eenheid. Reactie op V.J.M. van Hoof, 'De separatist en de tot vervreemding onbevoegde curator', *TvI* 2018/10', *TvI* 2018/30. E.F. Verheul is als universitair docent verbonden aan de vakgroep Privaatrecht en Notarieel Recht van de Rijksuniversiteit Groningen.

2 M.J. van der Aa, *De afkoelingsperiode in faillissement* (diss. Groningen), [s.l.]: [s.n.] 2007, p. 147.

3 HR 19 april 1996, *NJ* 1996/727, m.nt. W.M. Kleijn, r.o. 3.5.2-3.5.3.

4 A.L.M. Keirse en F.M.J. Verstijlen, 'Curator qualitate qua, lever ieder het zijne!', *NTBR* 2004, p. 401 en Van der Aa 2007, p. 147.

5 Keirse en Verstijlen 2004, p. 399 en J.J. van Hees in punt 7 van diens noot onder HR 19 december 2003, *JOR* 2004/61. Vgl. HR december 2003, *NJ* 2004/293, m.nt. P. van Schilfgaarde (*Mobell/Interplan*), r.o. 3.3.

6 V.J.M. van Hoof, 'De separatist en de tot vervreemding onbevoegde curator', *TvI* 2018/10 (p. 57).

vervreemding en de schadevergoeding, terwijl beide elementen naar mijn mening onlosmakelijk met elkaar samenhangen, omdat zij in dezelfde belangenafweging moeten worden betrokken. Wanneer men de schadeloosstelling in deze belangenafweging betreft, blijkt dat het door Van Hoof gesignaleerde probleem – onverhaalbare schadevergoeding na vervreemding – zich in werkelijkheid niet zal voordoen.

Zoals in de literatuur tot uitgangspunt wordt genomen,⁷ beweegt de problematiek zich rondom artikel 6:168 BW, welk artikel Van Hoof wel noemt, maar voor het overige niet veel aandacht schenkt. Het artikel gaat terug op de jurisprudentie van de Hoge Raad onder het oude recht, in het bijzonder het *Duinwaterleiding*-arrest en de *Voorste Stroom*-arresten, over de vraag onder welke omstandigheden van een eigenaar kan worden verlangd dat hij bepaalde hinder die een inbreuk vormt op zijn eigendomsrecht, moet dulden.⁸ Kern van die rechtspraak is dat iemand een inbreuk op zijn recht moest gedogen, indien met de inbreukmakende handeling zwaarwegende belangen gemoeid zijn en de inbreukmaker zich de belangen van degene wiens recht wordt gefrustreerd op behoorlijke wijze aantrekt.⁹ Niet het enkele feit dat zwaarwegende belangen in het spel zijn, maar de daarbij komende omstandigheid dat afdoende rekening wordt gehouden met de belangen van degene op wiens recht een inbreuk wordt gemaakt, maakt pas dat de inbreukmakende handeling moet worden gedoogd. Dit afdoende rekening houden met de belangen van degene op wiens recht een inbreuk wordt gemaakt, bestaat gewoonlijk uit het betalen van schadevergoeding.

Deze rechtspraak heeft aanleiding gegeven tot de bekende controverse of in een zodanig geval sprake is van een onrechtmatige daad die rechtmatig wordt door het aanbieden van schadevergoeding of dat sprake blijft van een onrechtmatige daad, zij het dat deze niet kan worden verboden en dus moet worden gedoogd.¹⁰ Van Hoof lijkt in zijn bijdrage te refereren aan deze controverse, waar hij in het midden laat of de vervreemding van de curator door de aanwezigheid van zwaarwegende belangen van maatschappelijke aard rechtmatig wordt of onrechtmatig blijft. De wetgever heeft voor de laatste constructie gekozen, maar merkt in de parlementaire geschiedenis op dat beide constructies qua resultaat niet van elkaar verschillen.¹¹ Ook binnen de parameters van artikel 6:168 BW speelt namelijk een prominente rol of degene wiens recht wordt gefrustreerd afdoende wordt gecompenseerd; deze compensatie heeft dan weliswaar niet tot gevolg dat de gedraging rechtmatig wordt, maar leidt er wel toe dat de gedraging ‘onverbiedbaar’ wordt.¹²

Het is derhalve niet zo dat de verkoper of pandhouder de vervreemding moet gedogen vanwege het enkele feit dat zwaarwegende maatschappelijke belangen in het spel zijn, maar omdat daarenboven afdoende met zijn belangen rekening wordt gehouden door hem schadeloos te stellen.¹³ De prominente rol die de schadeloosstelling daarbij speelt komt in wezen nog treffender naar voren in de onder het oude recht met name door Bregstein verdedigde constructie. Volgens hem moest de constructie uit de hiervoor genoemde arresten aldus worden begrepen dat de zwaarwegende maatschappelijke belangen een rechtvaardigingsgrond in wording opleveren, die kan worden vervolmaakt door het aanbieden van schadevergoeding.¹⁴ Pas door de schadeloosstelling moet de gedraging aldus worden gedoogd. Hoewel deze benadering niet ten grondslag ligt aan artikel 6:168 BW,¹⁵ speelt de schadevergoeding ook in de door de wetgever gekozen benadering een vergelijkbare rol. In alle scherp-te blijkt dit uit de Toelichting-Meijers bij artikel 5.1.2 O.M., de (beprektere) voorloper van artikel 6:168 BW:

“De derde zin [vgl. thans lid 3 van art. 6:168 BW; toevoeging EFV] dient om te verzekeren, dat degene die volgens de tweede zin [vgl. thans tweede zin van lid 1 van art. 6:168 BW; toevoeging EFV] recht op schadevergoeding heeft, die vergoeding ook werkelijk krijgt; ook moet worden gewaarborgd dat hij deze vergoeding tijdig krijgt. *Hij mag er niet aan blootstaan, dat de vordering tot schadevergoeding achteraf blijkt niet verhaalbaar te zijn.*”¹⁶ (curs. toegevoegd)

Deze gedachte komt terug in lid 3 van artikel 6:168 BW: indien de schadevergoeding niet wordt betaald of geen zekerheid wordt gesteld, kan de gedraging alsnog worden verboden. Anders dan Van Hoof lijkt aan te nemen, is de curator derhalve pas daadwerkelijk ‘bevoegd’ om over te gaan tot vervreemding van de verpande of onder eigendomsvoorbehoud overgedragen zaak als de schadeloosstelling van de verkoper of pandhouder afdoende is gewaarborgd.¹⁷

Een kleine ontsnappingsmogelijkheid lijkt te worden geboden door lid 3 van artikel 6:168 BW. Het aldaar gebezigde ‘kan’ laat ruimte voor de mogelijkheid dat een gedraging niet zonder meer behoeft te worden verboden, indien de schadevergoeding niet is gewaarborgd.¹⁸ Het zal dan echter om een zeer uitzonderlijke situatie moeten gaan, waarbij de maatschappelijke belangen zo zwaar wegen, dat zij zelfs rechtvaardigen dat geen schadevergoeding wordt betaald. Het komt mij voor dat een zodanige situatie zich in het kader

7 A. van Hees, ‘De afkoelingsperiode’, *Praktijkids curatoren*, 1994, p. 7, Keirse & Verstijlen 2004, p. 401, en Van der Aa 2007, p. 151-152.
 8 HR 19 maart 1943, *NJ* 1943/312, HR 18 februari 1944, *NJ* 1944/226 en HR 19 februari 1952, *NJ* 1953/642, m.nt. Ph.A.N. Houwing.
 9 Zie kernachtig HR 19 februari 1952, *NJ* 1953/642, m.nt. Ph.A.N. Houwing.
 10 Zie voor een overzicht *Asser/Hartkamp & Sieburgh 6-IV 2015/95-96* en voor uitgebreide literatuurverwijzingen E.A. Wilbers, ‘Dient artikel 6.3.1.5b Nieuw Burgerlijk Wetboek vervangen te worden door een mogelijkheid van schadevergoeding bij gerechtvaardigde daad?’, *WPNR* 1984 (5679-5681), p. 6-13, p. 22-25 en p. 44-47.
 11 *Handelingen II, Parl. Gesch. BW Boek 6 BW*, p. 671.
 12 Zie met verdere verwijzingen *Asser/Hartkamp & Sieburgh 6-IV 2015/162*.

13 Vgl. Rb. Den Haag 20 april 2016, *JOR* 2016/284, m.nt. B.I. Kraaiapoel, r.o. 4.4-4.5.
 14 M.H. Bregstein, ‘De arresten van de Hoge Raad van 19 Maart 1943 en 18 Februari 1944 en het leerstuk van de onrechtmatige daad’, *RMThemis* 1951, p. 273 e.v., i.h.b. p. 299.
 15 In *Handelingen II, Parl. Gesch. BW Boek 6*, p. 671 wordt zij verworpen als een ‘enigszins gekunstelde en dan ook niet onbestreden gebleven gedachte’.
 16 T.M., *Parl. Gesch. BW Boek 5*, p. 36.
 17 Vgl. Van Hees 1994, p. 7 en W.J.M. van Andel, ‘Afkoelen en warmhouden’, *WPNR* 2008/6760, p. 508.
 18 C.H.M. Jansen, *Onrechtmatige daad: algemene bepalingen* (Mon. BW B45), Deventer: Kluwer 2009, p. 91. Vgl. ook T.M., *Parl. Gesch. BW Boek 5*, p. 35 en *Handelingen II, Parl. Gesch. BW Boek 6*, p. 671.

van de vervreemding door de curator niet c.q. hoogst zelden zal voordoen. Indien de curator overgaat tot vervreemding zal immers altijd een opbrengst worden gegenereerd, zodat het zich niet goed laat denken – de (theoretische) gevallen van een aperte noodtoestand daargelaten – dat de zwaarwegende maatschappelijke belangen rechtvaardigen dat deze opbrengst op andere wijze wordt aangewend dan ter schadeloosstelling van de pandhouder of verkoper.

De curator zal derhalve maatregelen moeten treffen, om te waarborgen dat de verkoper of pandhouder de schadevergoeding daadwerkelijk ontvangt. Indien dat nodig is, kan van hem worden verlangd dat hij de daarvoor benodigde middelen (doorgaans: een deel van) de opbrengst van de vervreemding) afgescheiden houdt van de boedel.¹⁹ Aldus is de positie van verkoper of pandhouder naar mijn mening een stuk rooskleuriger dan Van Hoof doet voorkomen, omdat zij per saldo een separatistische aanspraak hebben ter hoogte van de schade, nu de schadevergoeding buiten de wettelijke rangregeling om moet worden voldaan. Pas daardoor dient de verkoper of pandhouder de vervreemding te gedogen. De curator handelt daarmee niet in strijd met de *paritas creditorum*, omdat het in het belang van de gezamenlijke schuldeisers is dat de schadeloosstelling van de leverancier of pandhouder wordt veiliggesteld, omdat de curator daardoor pas kan overgaan tot de vervreemding, die in het belang is van de gezamenlijke schuldeisers.²⁰ Het gaat niet aan dat de curator belangen van maatschappelijk aard dient op kosten van de pandhouder of verkoper onder eigendomsvoorbehoud.²¹ Deze belangen rechtvaardigen uitsluitend dat de curator een inbreuk maakt op het desbetreffende recht, maar rechtvaardigen niet dat de daaruit voortvloeiende opbrengst in de boedel zou vloeien.²² De door Van Hoof voorgestelde wettelijke bepaling in de trant van § 48 InsO lijkt mij daarmee overbodig; in het Nederlandse recht vervult artikel 6:168 BW reeds een vergelijkbare functie.

Nu zou men kunnen tegenwerpen dat de schadeloosstelling aldus enkel is gewaarborgd indien de curator de daarvoor benodigde middelen afgescheiden houdt van de boedel (voor § 48 InsO geldt overigens een soortgelijke eis: noodzakelijk is dat de opbrengst van het vervreemde goed ‘onderscheidbaar vorhanden ist’, bij gebreke waarvan de separatist

slechts een (concurrente) boedelvordering heeft).²³ Bedacht moet echter worden dat artikel 6:168 BW de handelingsvrijheid van de curator begrenst. De curator kan niet simpelweg zijn gang gaan totdat de verkoper of pandhouder overgaat tot het vorderen van een verbod, in die zin dat hij pas voor schadeloosstelling hoeft te zorgen zodra de discussie in de sleutel van artikel 6:168 BW komt te staan. De in artikel 6:168 BW besloten liggende afweging – zwaarwegende maatschappelijke belangen hebben voorrang *mits* schadeloosstelling is gewaarborgd – werpt haar schaduw achteruit en bepaalt aldus mede hetgeen wat ‘in redelijkheid mag worden verlangd van een over voldoende inzicht en ervaring beschikkende curator die zijn taak met nauwgezetheid en inzet verricht’. Artikel 6:168 BW lijkt me aldus een van de in *Prakke/Gips* bedoelde regels, die de in beginsel aan de curator toekomende ruime mate van vrijheid beperkt.²⁴

Daarmee treedt de tweede functie van de zwaarwegende maatschappelijke belangen op de voorgrond: de afbakening van de persoonlijke aansprakelijkheid van de curator. Daarbij geldt dat de zwaarwegende maatschappelijke belangen in dat verband niet opnieuw en autonoom moeten worden beoordeeld; de afweging in het kader van de verbodbaarheid van de onrechtmatige daad in hoedanigheid omlijnt ook de persoonlijke aansprakelijkheid van de curator. Ook in het kader van de persoonlijke aansprakelijkheid is de omstandigheid dat de curator voorrang heeft gegeven aan zwaarwegende belangen van maatschappelijk aard als zodanig geen rechtvaardiging voor de vervreemding door de curator, maar is eveneens noodzakelijk dat de curator rekening houdt met de belangen van de verkoper of pandhouder. In gevallen waarin de curator de zaken vervreemdt zonder melding te maken van het pandrecht of eigendomsvoorbehoud, zal daarvoor noodzakelijk zijn dat hij waarborgen biedt voor de schadeloosstelling.²⁵ In andere gevallen kan, afhankelijk van de omstandigheden, voldoende zijn dat de curator van degene aan wie hij de zaken afstaat, verlangt – en er in redelijkheid ook op mag vertrouwen – dat diegene het recht van de verkoper of pandhouder respecteert.²⁶ Maar in gevallen als de onderhavige (vervreemding in het kader van voortzetting van de onderneming) zal dat niet aan de orde zijn, omdat beoogd is dat degene aan wie de feitelijke macht wordt afgestaan ook eigenaar wordt. Dan dient de curator de schadeloosstelling te waarborgen.

Nu laat zich denken dat de verkoper of een pandhouder in een specifieke situatie tussen wal en schip valt, bijvoorbeeld omdat niet aanstonds duidelijk is of de vervreemde zaak

19 Per saldo in gelijke zin – zij het op basis van een geheel andere argumentatie – S.C.J.J. Kortmann, ‘Haastige spoed... Opmerkingen naar aanleiding van het voorstel tot wijziging van de Faillissementswet’, *Tvl* 2000, p. 34, E. Loesberg, ‘Curatoren en potten pindakaas: over de afkoelingsperiode en vervreemding van onder eigendomsvoorbehoud geleverde zaken’, *FIP* 2014/274 en N.E.D. Faber & N.S.G.J. Vermunt, ‘Het doorbreken van de (wettelijke) rangorde van boedelvorderingen’, in: S.E. Bartels e.a. (red.), *Vertrouwen in het burgerlijke recht*, Deventer: Wolters Kluwer 2017, p. 165.

20 Vgl. HR 20 maart 1981, *NJ* 1981/640 (*Veluwse Nutsbedrijven/Blokland q.q.*), waarover G.A.J. Boekraad, *Afwikkeling van de faillissementsboedel* (diss. Nijmegen), Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1997, p. 206 e.v. en F.M.J. Verstijlen, *De faillissementscurator* (diss. Tilburg), Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1998, p. 110-113.

21 Keirse & Verstijlen 2004, p. 401 en M.J. van der Aa, ‘De afkoelingsperiode nieuwe stijl’, *Tvl* 2008, p. 85.

22 E.F. Verheul, ‘Perikelen rondom de uitoefening van het eigendomsvoorbehoud in faillissement’, *Tvl* 2016/19 (p. 142).

23 MünchKomm-InsO/Ganter 2013, § 48 InsO, Rn. 54.

24 HR 16 december 2011, *NJ* 2012/515, m.nt. F.M.J. Verstijlen, r.o. 3.4.2.

25 Verstijlen 1998, p. 349 en Keirse en Verstijlen 2004, p. 403. Ogenscheinlijk worden minder eisen gesteld door D.M. van Geel in punt 6 van diens noot onder Rb. Rotterdam 16 september 2015, *JOR* 2016/137, die opmerkt dat het afgescheiden houden van de opbrengst niet nodig is, indien er voldoende boedelactief is. In een zodanig geval is de schadeloosstelling echter reeds anderszins gewaarborgd, zodat de persoonlijke aansprakelijkheid om die reden niet in beeld komt.

26 Iets dergelijks deed zich bijvoorbeeld voor in *Maclou*; zie HR 19 april 1996, *NJ* 1996/727, m.nt. W.M. Kleijn, r.o. 3.5.3.

verpand of onder eigendomsvoorbehoud overgedragen was en de curator dienaangaande geen verwijt te maken valt, maar dat geldt evenzeer voor de oplossingsrichtingen die Van Hoof exploreert, namelijk een parallel met het Duitse recht en de problematiek rondom de inning van verpande vorderingen.²⁷ Bovendien is goed voorstelbaar dat van een prudent handelende curator in ieder geval verwacht mag worden dat hij in een zodanig geval in afwachting van de uitkomst van het geschil over het bestaan van het eigendomsvoorbehoud of pandrecht de opbrengst afgescheiden houdt, bij gebreke waarvan hij alsnog persoonlijk aansprakelijk is.²⁸

Samenvattend kan derhalve worden geconcludeerd dat wanneer de curator in het kader van de voortzetting van de onderneming beschikt over verpande of onder eigendomsvoorbehoud overgedragen zaken, de schadeloosstelling van de pandhouder of verkoper in beginsel is gewaarborgd doordat de curator de schadeloosstelling buiten de boedel om voldoet aan de desbetreffende separatist. Indien hij dit nalaat, is hij in beginsel persoonlijk aansprakelijk. De door Van Hoof bepleite wettelijke voorziening kan aldus worden gemist.

---

27 Een dergelijke situatie was (vermoedelijk) immers aan de orde in HR 5 februari 2016, *NJ 2016/187 (Rabobank/Verdonk q.q.)*, zie i.h.b. punt 8 van de noot van F.M.J. Verstijlen onder het arrest.

28 Vgl. R.D. Vriesendorp, 'Curatoren onder vuur; you can't always get what you want', *Tvl 2015/19* (p. 124) en A-G Rank-Berenschot in punt 2.17 van haar conclusie voor HR 5 februari 2016, *NJ 2016/187*, m.nt. F.M.J. Verstijlen (*Rabobank/Verdonk q.q.*).